RIBE ROKLUB

Februar 2019/whj

Slibning og lakering af træbåde – inrigger

Dette notat er tænkt som en *manual i slibning og lakering af inriggerbåde* i Ribe Roklub. Det er hensigten, at notatet skal være enkelt at gå til, skal indeholde de vigtigste informationer så som hvilken lak og hvilke sandpapirstyper vi skal bruge, ligesom der er praktiske "fif" til fremgangsmåder m.v.

Vi – bådudvalget – har fundet det nødvendigt at samle disse oplysninger i et notat, en manual om man vil. Forud herfor har vi i år har fået en kyndig vejledning af Jørgen Nissen om slibning og lakering. Jørgens erfaringer er blevet samlet op af hhv. Mogens Raundahl og udvalget, og bådudvalget har herefter skrevet de gode råd sammen til denne manual.

Vi håber den kommer til gavn som en brugbar manual.

Har du ønsker eller forslag til justeringer, så kom endelig med dem til udvalget.

Venlig hilsen bådudvalget

... for tiden Henning Bjørnholt (formand, bestyrelsesmedlem), Jens Bruun-Petersen og Willy Høi Jensen, i denne sammenhæng bistået af Jørgen Nissen og Mogens Raundahl

Manual

Materialerne

Lak

Der skal anvendes Hempel's Dura Gloss Varnish 02080. Der må – med mindre bådudvalget har givet konkret tilladelse her til – ikke anvendes andre laktyper!

Lakken købes hos "Esbjerg Fiskernes Indkøb", EFI, Vesterhavsgade 155, Esbjerg, tlf. 7545 1288., adm@efi-esbjerg.dk. EFI har i øvrigt alt vedr. skruer osv. – også messingskruer!

Som fortynder anvendes Hempel Thinner 811.

Der henvises til bilag 1.

Slibepapir

Til grovslibning anvendes slibepapir korn 80. Der efterslibes / finslibes med slibepapir korn 120. På bordene anvendes pudsekork/slibeklods. Sørg for at skære et stykke sandpapir af, så det er lige i kanterne. Ikke rive det af, men brug f.eks. en metalkant, en lineal eller lign.

Pensler

Der kan med fordel anvendes en flad pensel til lakering af bordene, udvendig og indvendig. Især der hvor man kan komme til at bruge lange, bløde bevægelser. Pas på ikke at "svirpe" med penslen i slutningen af trækket. Det giver stænk! Indvendig i båden i de mage "kroge" anvendes en mindre, ofte rund pensel. Prøv dig frem.

Pensler *rengøres* i cellulosefortynder. Vaskes derefter grundigt i sæbevand, brun sæbe, skylles rene for sæbe og stilles med børsten opad i et glas eller lign. til tørring. Hvis de efterlades i fortynder i et glas fra dag til dag skal de være lukket inde i et absolut lufttæt plastpose eller lignende lukket med en knude eller elastik. Ellers tørrer de hurtigt ud og er uanvendelige dagen efter.

Forslag til fremgangsmåde

Forbehandling

Båden skal være rengjort omhyggeligt og kanaler ved kølsvinet skal kontrolleres for renhed og fri passage. Det sker normalt ved standerstrygning eller kort tid derefter. Ved rengøring vaskes bådene og løsdelene overalt med affedtningsmiddel i vand. Bådudvalget er ansvarlig for, at det er til rådighed.

Bådene stilles i bådhallen til tørring.

Er du ikke så øvet i at slibe og håndtere træbåde, så kan du finde støtte i denne korte beskrivelse af en fremgangsmåde.

Slibning og lakering

Båden står på bådvognen. Slib indvendig, støvsug og aftør. Evt. med en våd (vand) hårdt opvredet klud, eller med fortynder. Anvendes der vand, så skal overfladen have tid til at tørre fuldstændig, inden den lakeres. Tør den af med en tør klud, og vent med lakering til næste dag om nødvendigt.

Indvendig matslibes lakken hvert år på kølsvinet og de tre nederste bord samt rælingen.

De resterende bord, sidelangrem, midterlangrem, spanter, tofter og øvrigt fast monteret træudstyr skal matslibes og lakeres, hvor lakken er slidt. Ellers ikke! Det er med andre ord ikke nødvendigt hvert år at slibe og lakere bådene overalt! Vejledning herom fås i bådudvalget.

Lakering indvendig – og på rælingen, undtagen der hvor båden, når den efterfølgende vendes, skal

hvile på lægter/brædder (se nedenfor). Lad lakken tørre grundigt inden du sliber båden udvendig; det støver!

Når lakken indvendig er tør nok til det, så vendes båden om på to bukke med rælingen hvilende på et tværliggende bræt eller lægte, der hvor der ikke er lakeret på rælingen. Slib udvendig, støvsug og aftør.

Nu lakeres båden udvendig.

Udvendig matslibes hele båden, med mindre andet er aftalt.

Lakken hærder én uge, før båden vendes og sættes på vognen igen.

Løsdelene: bundbrædder, rullesæder, spændholdte og ror forbehandles og lakeres efter samme retningslinjer som ovenstående. Vurder behovet for behandling; ofte vil der være nogle af løsdelene, som ikke trænger til lakering. Er du i tvivl, så få vejledning i bådudvalget.

Til slut monteres løsdelene.

Mere om lak og lakering

Den valgte lak kræver, at overfladetemperaturen skal være mindst + 5 °C og skal være fuldstændig ren og tør. I praksis betyder det, at der skal være mindst + 5 °C i de dage, hvor du vil lakere. Er der ikke det kan du evt. bruge varmeblæseren, men den er ikke til megen hjælp på rigtig kolde dage. I tilfælde må du udsætte arbejdet, til der blæser mildere vinde! Hav tålmodighed!

Det er vigtigt, at man før lakering kontrollerer, om der ligger støv på båden. Det vil der som regel gøre, fordi andre arbejdshold har været i gang. Aftør derfor båden – igen - med en fnugfri klud vædet med fortynder. Det kan også være en god idé at støvsuge den igen før aftørring. Hvis båden lakeres med støv på, så vil den føles ru som sandpapir, når lakken er tør. Det var jo ikke lige meningen!

Lakken påføres i et tyndt lag for at undgå løbere. Pas på du ikke laver ”helligdage”. Gå lidt væk fra arbejdsstedet og kig mod lyset, så kan du bedre få øje på ”helligdagene”.

På områder, hvor lakken er blevet slidt, eller hvis der er slebet ned til rå træ, skal der lakeres mindst tre gange før endelig slutlakering af båden. *Det skal gøres efter denne fremgangsmåde: 1. lakering med 20% fortynding, 2. lakering med 10% fortynding og sidste gang ufortyndet*.

Der er tidsfrister, der skal overholdes for Dura Gloss Varnish 02080:

Temperatur	Berøringstør	Overmaling (min – max)	Fortynder
10 °C	4 - 6 timer	8 timer - 4 dage	811
20 °C	2 - 3 timer	4 timer - 2 dage	811

Da temperaturen i bådhallen oftest er lavere end 10 °C, når bådene vedligeholdes, anbefales det at vente min. 12 timer før næste overmaling, gerne to døgn. Men ikke over max dagene, da der så skal matslibes igen for god vedhæftning.

Når lakken er hærdet vendes båden og sættes på bukke eller på vognen. Løsdelene monteres.

Afslutning

Hærdning tager ca. en uge – afhænger af temperaturen. Et lille fif … bank med en negl på lakken - lyden er ”død”, hvis lakken ikke er færdighærdet.

Rigtig god fornøjelse – bådudvalget

Bilag 1

Det (følgende) siger Hempel v/ Kasper Raun Hollesen, november 2018 (citat):

- *Hempel DURA-GLOSS Varnish, 1-komponent klar lak, skal bruges på træbådene og kan anvendes både udvendig og indvendig*

- *Som fortynder til DURA-GLOSS Varnish anvendes Hempel Thinner 811. Ikke cellulosefortynder.*

Man kan også støde på f.eks. Hempel Underwater Primer, som er en 1-komponent grunder (primer). Den kan benyttes på træbåde under vandlinjen; efterfølgende påsmøres bundmaling imod begroning – f.eks. Hempel Mille Xtra. *Men det gør vi altså ikke*. Formentlig fordi vores både jo ikke ligger konstant i vandet hen over sommeren.

Tilsvarende findes Hempel DIAMOND Varnish, en 2-komponent lak, som Hempel heller ikke anbefales til vores træbåde, da lakken ikke er fleksibel.